

Tio över ett **Ann-Helén Laestadius**

Handling:

Maja bor i Kiruna och är 14 år. Hennes måste flytta eftersom hennes hus ska rivras pga den stora flytten av Kiruna. Maja är väldigt ledsen över att se sin barndomsstad försvinna och hon känner att ungdomarna i staden inte fått ge sitt perspektiv. Hon känner också ångest över de sprängningar som sker i gruvan varje natt klockan tjugo över ett. Hon ställer därför sin klocka strax innan och vakar för att kunna rädda sin familj i händelse av ett ras. Hon skildrar sina tankar i mobilfilmer. Samtidigt söker Maja kärleken hos Albin, men hans familjs relation till gruvan, där

farfar är högt uppsatt inom LKAB gör det hela komplicerat. Albin hjälper så småningom Maja att våga besöka gruvan.

Julia, Majas bästa vän, känner att Maja helt glömmer bort Julias smärta över att behöva flytta från Kiruna till Luleå. Hon tycker att Maja bara tänker på sin egen flytt och Albin.

Oron över flytten och gruvras blir till slut ohållbar för Maja. Majas oroliga sömn, oro över familjen och Julia som ska flytta skapar ångest. Samtidigt inser hennes föräldrar och omgivning inte vidden av hur dåligt Maja mår. Maja får hjälp genom BUP för att hantera sina känslor.

Viktiga karaktärer:

Maja, 14 år, bor i Kiruna. Känner stor oro inför sprängningarna i gruvan. Vill inte flytta från sitt hem, som måste flyttas pga gruvan. Kär i Albin.

Julia, bästis med Maja sedan länge, ska flytta med sin mamma Carola till Luleå

Albin, blir kär och ihop med Maja. Hockeyspelare vars främsta idol är Börje Salming. Med i samma bokklubb som Maja. Farfar är hög chef inom LKAB

Mamma

Pappa, jobbar i gruvan

Mormor, kommunalråd för socialdemokraterna, stark personlighet

Harry, kurator på BUP

Stina, Majas lärare. Lyfter Kiruna-flytten på många olika sätt i skolarbetet

Samtalet utgår från Chambers samtalsmodell kring läsningen:

- Vad gillade du med boken?
- Vad ogillade du med boken?
- Det här funderar jag över.
- Dessa mönster hittade jag.

Allmänna frågor:

- Första gången du såg boken, alltså innan du hade läst den, vad trodde du att det var för en sorts bok? Nu när du har läst den, var den annorlunda än vad du hade väntat dig?
- Har du läst andra böcker som liknar den här? På vilket sätt?
- Om du hade skrivit den här boken? Hur hade du gjort den annorlunda?
- Kunde du "se" berättelsen i din fantasi medan du läste?
- Är det här en bok som man läser snabbt eller långsamt?

Specialfrågor: Jag undrar...

- Vems berättelse är "Tio över ett"? Vilka är huvudkaraktärerna enligt dig?
- Är det någon karaktär du fastnar extra för? Varför?
- Finns det några bifigurer i boken som du tycker spelar stor roll i berättelsen? Vilka? Hur tänker du då?
- Hur är Maja? Vilka ord beskriver henne? Hur märker du det?
- Hur är Julia? Vilka ord beskriver henne? Hur märker du det?
- Hur är Albin? Hur vill du beskriva honom? Hur märks det?
- s. 78-85 Vilka olika åsikter om Kiruna-flytten beskrivs i boken?
- s. 75 Varför är Maja så emot flytten av Kiruna?
- s. 54/55, s. 72/73 s. 187 Varför har Maja sådan ångest? Vad bottnar hennes oro i?
- Varför är hon så rädd att gruvan ska rasa?

- s. 23 Vilka känslor har Maja inför gruvan? (Hon vill se gruvan varje dag, samtidigt är det den som tvingar henne att flytta)
- Gruvan kan också läsas som en symbol. Diskutera!
- Varför vill Maja till varje pris rädda sitt hus? Hur vill Maja att det ska vara?
- "Kiruna dör utan gruvan" står det i boken. Varför är gruvan så viktig?
- s. 98 Hur är livet i Kiruna? Varför vill så många jobba i gruvan?
- Varför sätter Maja klockan på tio över ett varje natt?
- s. 100-108 Maja och mammas relation: Hur reagerar mamma på Majas panikattacker? Varför kan de inte närma sig varandra? Varför kramas de inte?
- s. 212/213 Hur reagerar mamma över rivningen av Bromsgatan? Varför?
- Maja kan inte sluta att sätta larmet på tio över ett. Är hon frisk eller har hennes oro blivit för farlig för henne?
- Mormor vill att Maja ska vara en piraya, diskutera temat stark och svag/sårbar. Vilka och när visas prov på styrka och svaghet?
- s. 160-161 Varför ska Maja åka ner i gruvan?
- s. 161 Vad menas med meningens "och jag inser hur oändligt ensam jag är"?
- s. 221-230 Hur skiljer sig besöksgruvan från Maja trodde att det skulle vara?

- Vad tycker du om läraren Stinas och skolans sätt att arbeta med Kirunaflytten? Är det bra eller skapar det bara konflikter? Vilka synsätt finns i klassen?
- Har Albin rätt att reagera som han gör på Maja efter skoldebatten?
- s. 250-251 Konfrontationen mellan Allan och Maja. Gör Maja rätt?
- Är det värt risken att förlora Albin genom att visa filmen Maja gjort?
- s. 258 Har Albin rätt att vara arg på Maja efter filmvisningen?

- Hur är Julias och Majas relation? Hur förändras den genom boken? Varför?
- s. 95 Hur märks det i boken att det talas flera språk i Kiruna?
- Vilka bilder av Meänkieli skildras i boken?
- s. 242 Hur finns samiskan med i boken? Samernas relation till gruvan skildras också genom Alva. Varför finns Alva med i boken? Vilken roll spelar hon i berättelsen?
- Diskutera bokens omslag: Vad beskriver det? Varför blåser det i Majas hår?
- Hur lång tid tror ni det tog för allting att hända?
- Vilka teman är det som Ann-Helén vill ta upp i boken *Tio över ett*?
- Finns det något budskap till oss som läsare? s. 245 Hur det känns att trängas undan från sin plats, sitt hem, det gäller både samerna och Kirunaborna.
- Det finns flera tidsmarkörer i boken, vilka hittar du? Kan du se spår av samtiden av då boken skrevs?
- Har du läst något mer av den här författaren? I så fall, finns det likheter mellan verken?

- Kommer du att läsa mer av författaren?
- Kan du se spår av författaren själv i boken?
- Vad får du lära dig av den här boken som du inte visste innan?
- Påminner boken dig om någon annan text, film eller verklig händelse?

Avslutande frågor:

Nu när vi har lyssnat på varandra och fått höra allt möjligt som andra har upptäckt.

- Var det något av det de andra sa, som du blev förvånad över?
- Vilka lärdomar drar du av den här boken?
- Vem tycker du borde läsa den här boken? Motivera
- Nu när du tänker på boken, efter att vi pratat så mycket om den, vad är nu viktigast för dig?